

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ

ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਹੁਕਮ ਚੰਦ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਰਾਜ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1956

6 ਦਸੰਬਰ

1956 ਦਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 950

ਪੰਜਾਬ ਪਿਓਰ ਫੂਡ, ਐਕਟ (1929 ਦਾ VIII)—ਸੈਕਸ਼ਨ 19—ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ—ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ—ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ—ਕੀ ਉਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਵੱਖਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ

ਬੀ.ਐਲ. ਪਿਓਰ ਫੂਡ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਜੁਰਮ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ, ਪਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਹ ਲੇਖ ਐਚ.ਸੀ. ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਐਚ ਸੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਐਚ.ਸੀ. ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ, ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੀ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਸ਼ੁੱਧ ਭੋਜਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ੁੱਧ ਭੋਜਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਵੇਚੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਭੋਜਨ ਦੀ ਮਿਲਾਵਟੀ ਵਸਤੂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਉਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੇ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਬਖਸ਼ੀ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਕੈਂਪ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ, ਮਿਤੀ 8 ਨਵੰਬਰ, 1955, ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਲ ਸਿੰਘ, ਉਪ-ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਨੂਰਪੁਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 435/439 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਂਗੜਾ, ਮਿਤੀ 23 ਜੁਲਾਈ, 1955, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਭੋਜਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ।

ਵਾਈ ਪੀ ਗਾਂਧੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਹਰ ਪਰਸ਼ਾਦ, ਸਹਾਇਕ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਜੱਜਮੈਂਟ

ਕਪੂਰ, ਜੇ.- ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵਪਾਰੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਵੀ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਿਖੇ ਕਾਂਗੜਾ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 18 ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ੁੱਧ ਭੋਜਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇੱਕ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਬਲਿਕ ਐਨਾਲਿਸਟ ਦਾ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੱਥੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 3 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਦਾ ਹੈ:-

“ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਈ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ੁੱਧ ਭੋਜਨ ਐਕਟ, 1929 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (1) (ਏ) ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 13 (8) (ਏ) ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।”

ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਿਖੇ ਸਰਕਾਰੀ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਾਂਗੜਾ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ ਨੇ ਆਪਣਾ ਗੁਨਾਹ ਕਬੂਲਦਿਆਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਹਲਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਚੰਦ ਟਰੇਡਰਜ਼ ਤੋਂ ਖਰੀਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਹੈ, ਜੋ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹੈ ਅਤੇ 18 ਅਪ੍ਰੈਲ 1955 ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇ ਕੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਚੰਦ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਲ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1955 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਆਖਰਕਾਰ ਹੁਕਮ ਚੰਦ 23 ਜੁਲਾਈ, 1955 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 500 ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਪਰ ਜੁਰਮਾਨਾ 250 ਰੁਪਏ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਹ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿੱਖ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

“19. ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਬਲਿਕ ਹੈਲਥ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ।”

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਕੀ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਮਿਲਾਵਟੀ ਭੋਜਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੇ ਸਮਾਨ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੀ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਕਿਉਂਕਿ ਭੋਜਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 80-ਏ (3) ਅਧੀਨ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-”

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭੋਜਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰੇਕ ਸੇਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਕਰੇਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਖਰੀਦਦਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸ਼ੁੱਧ ਭੋਜਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਕੌਣ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਿਲਾਵਟੀ ਲੇਖ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਏ ਬਿਨਾਂ ਬੁਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਾਜ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰ ਪਰਸ਼ਾਦ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ "ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕੇਸ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਹ ਨੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 190(1)(c) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲੈਣ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇਣ ਲਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧ ਭੋਜਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਕਾਫੀ ਉਪਬੰਧ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 19 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੁਝ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਕਿ ਸ਼ੁੱਧ ਭੋਜਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਹਰ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: -

“ ਮਹਾਰਾਣੀ ਬਨਾਮ ਏ ਬੀ

ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਟ੍ਰਾਇਲ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਕੇਂਦਰੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ, (ਜਾਂ) (ਕੋਰਟ) ਅਸਾਈਜ਼ (ਮੇਡਸਟੇਨ), (ਜਾਂ) (ਹੈਮਪਸ਼ਾਇਰ) (ਵਿਨਚੇਸਟਰ) ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੁਆਰਟਰ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ।

ਏ ਬੀ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ (ਅਪਰਾਧਾਂ) ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਪਦਾਰਥ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਜੋ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ਼ੁੱਧ ਭੋਜਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲੇਖ ਮਿਲਾਵਟ ਵਾਲਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਸਦੇਓ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਐਮਪੇਰੋਰ(1) ਵਿੱਚ ਸਪੇਨਸ ਸੀ.ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਦੇਖਿਆ:-

“ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਹਰੇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੋਈ ਤਕਨੀਕੀ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਬੋਲੀ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇੱਕ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਫਾਰਮ ਐਲੀਟੀ

ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ”

ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁੱਧ ਭੋਜਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਚਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ੁੱਧ ਭੋਜਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਦਵਾਰਕਾ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਦ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਾਂਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੁੱਧ ਭੋਜਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਂਗਾ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਬਣਾਵਾਂਗਾ। ਜੁਰਮਾਨਾ, ਜੇਕਰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨੀਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਓਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Translated by: Vikas Nabh